

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 1 2 2 5 0 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

≡≡≡ Izpitna pola 1 ≡≡≡

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Sreda, 29. avgust 2012 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola vsebuje 27 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 3 prazne. Barvna priloga ima 4 strani.

Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. Med naštetimi pojmi obkrožite podnebni dejavnik:

vlažnost ozračja rotacija Zemlje
zračni tlak sevanje Sonca

(1 točka)

2. Napišite tri pline, ki sestavljajo ozračje in se njihov delež v ozračju zaradi človekovega onesnaževanja bistveno ne povečuje.

(2 točki)

3. Kako se spreminja koncentracija ogljikovega dioksida v ozračju? Opišite vpliv te spremembe na temperaturne razmere na Zemlji.

(2 točki)

4. Če trditev opisuje posledico dviganja zraka v ozračju, napišite na črto pred trditev »D«, če pa opisuje posledico spuščanja zraka, napišite »S«.

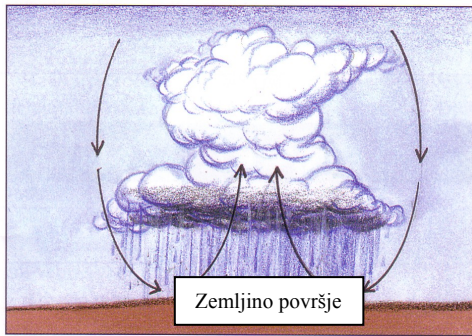
_____ Zrak se stiska in segreva.

_____ Zrak se suši.

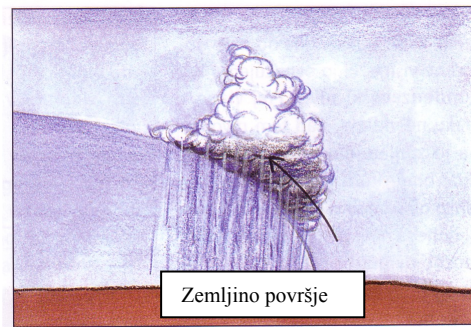
_____ Zrak prehaja iz območja višjega v območje nižjega tlaka.

(2 točki)

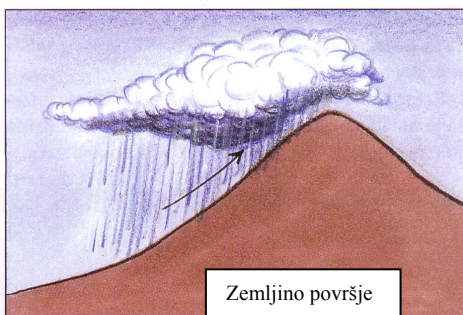
5. Slike 1, 2 in 3 prikazujejo nastanek različnih vrst padavin. Napišite številko slike, ki ponazarja nastanek ciklonskih padavin.

Slika 1

Slika 2

Slika 3

(Vir slik: Senegačnik, J., Drobnjak, B., 2002: Obča geografija za 1. letnik gimnazij. Modrijan, str. 77, 78. Ljubljana)

Slika _____

(1 točka)

6. V kratkem sestavku razložite nastanek konvekcijskih padavin, ki jih ponazarja ena od slik v nalogi 5.

(2 točki)

Svet 1

7. Črke A, B in C na sliki 1 v Prilogi k Izpitni poli 1 označujejo gorovje, nižavje in reko v Severni Ameriki. K črkam napišite njihova imena.

A (gorovje) _____

B (nižavje) _____

C (reka) _____

(2 točki)

8. Z dvema različnima primeroma opišite, kako reliefna odprtost v osrednjem delu severnoameriške celine vpliva na podnebne značilnosti.

1 _____

2 _____

(2 točki)

9. Izbranim pokrajinskima enotama (Brazilsko višavje, Atlas) pripišite črko pred trditvijo, ki opisuje značilnosti posamezne enote. Razvrstite vse črke.

- A Alpidska orogeneza.
- B Nastanek v predkambriju.
- C Bogata nahajališča železove rude.
- D Slemenitev v smeri zahod–vzhod.

BRAZILSKO VIŠAVJE	ATLAS

(2 točki)

10. Glede na sliko 2 v Prilogi k Izpitni poli 1 imenujte reliefno obliko v višavju na vzhodu Afrike, v kateri leži Tanganjiško jezero, in razložite nastanek te oblike.

Reliefna oblika: _____

Razlaga: _____

(2 točki)

11. Pojasnite vpliv reliefa na plovnost azijske reke Jangce (Modre reke) v primerjavi z afriško reko Kongo.

(2 točki)

Svet 2

12. V legendi na sliki 3 v Prilogi k Izpitni poli 1 so s številkami 1, 2 in 3 označena območja z različno primernostjo za kmetijstvo. K naštetim območjem napišite ustrezno številko.

Manj primerna območja: _____

Primerna območja: _____

Zelo primerna območja: _____

(2 točki)

13. Obkrožite črki pred dvema pravilnima trditvama.

- A V gospodarsko manj razvitih državah se s kmetijstvom ukvarja malo ljudi.
- B V razvitih državah so pri razvoju kmetijstva družbeni dejavniki pomembnejši kakor naravni.
- C V svetu je vedno manj ljudi zaposlenih v kmetijstvu, vendar pridelajo vedno več hrane.
- D Tradicionalno kmetijstvo prevladuje v razvitem svetu.

(2 točki)

14. Opišite vzrok za selitev ljudi in njihovih bivališč na območjih s selilnim poljedelstvom v Afriki ter naštejte še tri značilnosti omenjenega poljedelstva.

Opis vzroka: _____

Značilnosti:

1 _____

2 _____

3 _____

(3 točke)

15. Imenujte kmetijski pas v ZDA, ki je opisan v besedilu.

Zavzema rodovitne površine, kjer je bilo naravno rastlinstvo visokotravna stepa s črno prstjo. To je pas mehaniziranih farm, ki so v sušnejših predelih izrazito monokulturne, saj je za druge kulturne rastline premalo padavin.

Kmetijski pas: _____

(1 točka)

16. Slika 4 v Prilogi k Izpitni poli 1 prikazuje gojenje riža v monsunki Aziji. Opišite prednost takšnega načina kmetovanja in razložite, zakaj je kljub intenzivnemu obdelovanju zemljišč pretežno samooskrbno.

Opis: _____

Razlaga: _____

(2 točki)

Evropa 1

17. Glede na sliko 5 v Prilogi k Izpitni poli 1 krajem Vardö, Berlin in Palermo napišite črko ustreznega klimograma.

Vardö: _____

Berlin: _____

Palermo: _____

(2 točki)

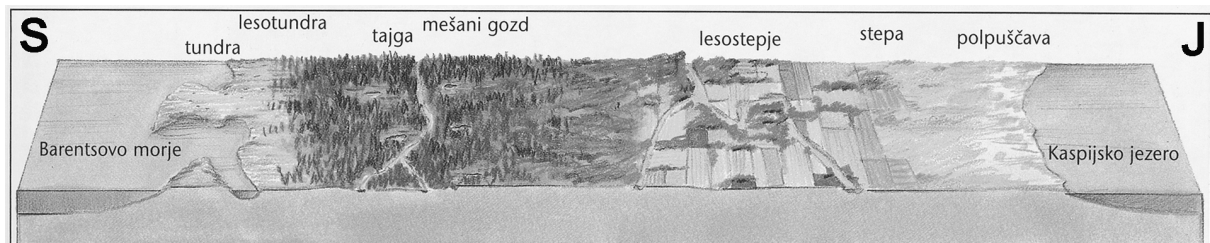
18. Primerjajte klimogram, ki je na sliki 5 v Prilogi k Izpitni poli 1 označen s črko B, z drugima dvema klimogramoma. Opišite vzrok za višje temperature v zimskih mesecih in vzrok za manjšo količino padavin v poletnih mesecih.

Višje temperature: _____

Manjša količina padavin: _____

(2 točki)

19. Glede na sliko 4 napišite štiri tipe podnebij, ki se vrstijo v Vzhodni Evropi od severa proti jugu.

Slika 4

(Vir: Senegačnik, J., 2006: Evropa: geografija za 2. in 3. letnik gimnazij, str. 39. Modrijan. Ljubljana)

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

(2 točki)

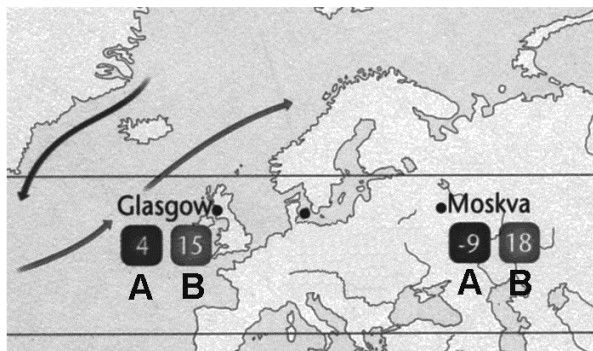
20. Opišite vreme v državah Beneluxa, kakor ga prikazuje slika 6 v Prilogi k Izpitni poli 1, in vzročno-posledično pojasnite spremembo vremena v naslednjih dneh.

Opis: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

21. Slika 5 prikazuje povprečne januarske in julijske temperature v Glasgowu in Moskvi. Obkrožite kraj, v katerem je temperaturna amplituda večja, in pojasnite zakaj.

A povprečna januarska temperatura

B povprečna julijska temperatura

Slika 5

(Vir: Senegačnik, J., 2006: Obča geografija: geografija za 1. letnik gimnazij. Delovni zvezek, str. 20. Modrijan. Ljubljana)

Kraj: Glasgow Moskva

Pojasnitev: _____

(2 točki)

Evropa 2

22. Obkrožite črko pred tistim naslovom karte, ki po vsebini ustreza sliki 7 v Prilogi k Izpitni poli 1.

Naslov karte:

- A Verska sestava Evrope
- B Jezikovna sestava Evrope
- C Nekdanje kapitalistične in socialistične države Evrope
- D Evropske države glede na BDP (bruto domači proizvod)

(1 točka)

23. V preglednico vpišite ime države, ki ji ustrezajo navedeni statistični podatki (za l. 2004). Izbirajte med državami: *Litva, Nizozemska, Poljska in Albanija*.

Država	Število prebivalstva	Velikost države (v km ²)	Verska sestava	Naravni prirastek
	16.275.000	41.528	31 % katoličanov, 21 % protestantov, 4,5 % muslimanov, 1 % hindujcev	3,3 ‰
	3.136.000	28.748	40 % muslimanov, 16 % pravoslavnih, 17 % katoličanov	12,5 ‰ (za leto 2002)
	3.439.000	65.300	80 % katoličanov, nekaj % pravoslavnih in protestantov	-3,3 ‰
	38.176.000	312.685	89 % katoličanov	0,3 ‰

(Vir: Natek, K., 2006: Države sveta, str. 12, 89, 121 in 131. Mladinska knjiga. Ljubljana)

(2 točki)

24. Kateri jezik, poleg nemščine in italijanščine, govorijo prebivalci Švice, živeči na območju, ki je na sliki 8 v Prilogi k Izpitni poli 1 označeno s črko A?

Jezik: _____

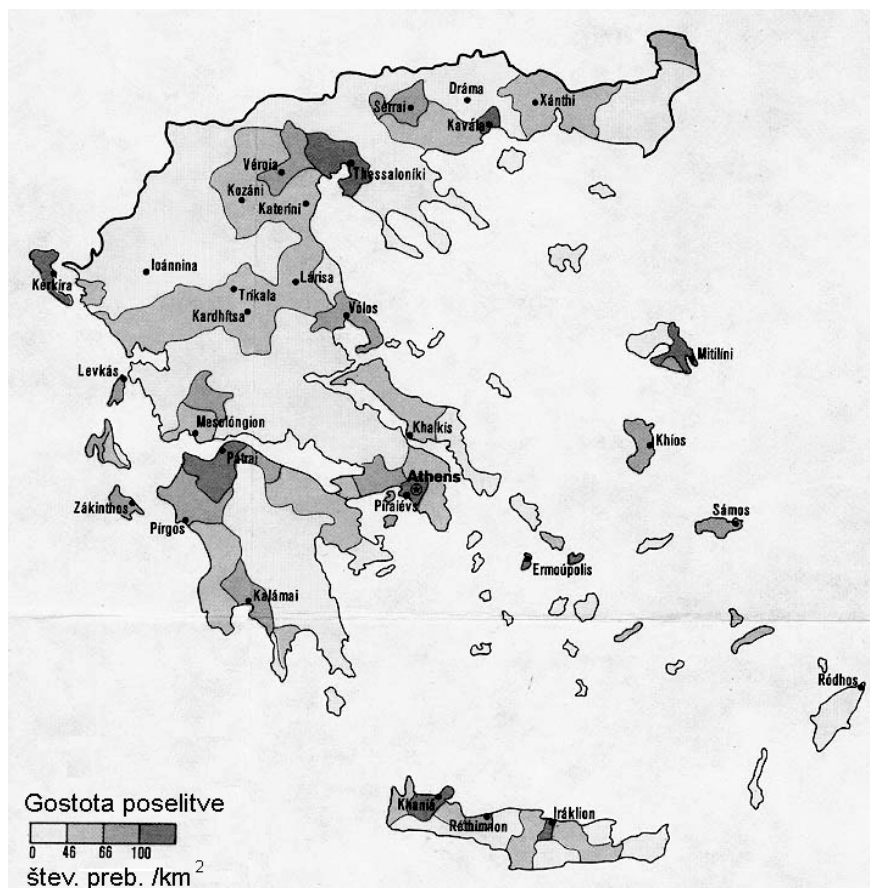
(1 točka)

25. Pri posamezni trditvi obkrožite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

Belgija je na podlagi jezikovne pripadnosti prebivalstva razdeljena na več regij.	DA	NE
Jezik, ki ga govorijo Flamci, spada med romanske jezike.	DA	NE
Nesoglasja med narodnostno-jezikovno oblikovanimi političnimi strankami pogosto pripeljejo do politične krize v Belgiji.	DA	NE

(2 točki)

26. Slika 6 prikazuje razporeditev prebivalstva v Grčiji, ki je izrazito neenakomerna. Imenujte proces selitve prebivalstva in gospodarskih dejavnosti na obalo in opišite demografsko posledico tega procesa v notranjosti države.

Slika 6

(Vir: http://www.google.com/imgres?imgurl=http://www.lib.utexas.edu/maps/europe/greece_pop_1973.jpg. Pridobljeno: 17. 3. 2011.)

Proces: _____

Opis: _____

(2 točki)

27. Opišite dve značilnosti prebivalstva v Vzhodni Evropi od razpada Sovjetske zveze leta 1991 do danes.

Opis:

1 _____

2 _____

(2 točki)

Prazna stran

Prazna stran